

מבט לממשלה 2017

תקציר בעברית

באזור OECD צוברת הצמיחה הכלכלית את טאקתה, אך הרתיעה מגלובליזציה היא אמיתית והממשלות נדרשות לתת עליה את הדעת. האמון במוסדות הציבוריים נמוך, ויותר ויותר רווחת התפיסה לפיה מדיניות ציבוריות פועלות לטובת קבוצות עניין נבחרות. מחזוריים כלכליים קצרים יותר, שינויים טכנולוגיים וחדשנות משבשת הובילו לקריאות לרפורמה בשוקי העבודה הלאומיים ובמערכות ההגנה הסוציאלית, בזמן ששינוי אקלימי, העלמות מס וטרור דורשים פעולה גלובלית מתואמת. עקב הקיטוב הפוליטי וחוסר האמון של האזרחים במוסדות הציבור, קשה עוד יותר לחזות את הצלחתן של הרפורמות. חיזוק היושרה של מוסדות ממשלתיים ושל נושאי המשרה הנבחרים, קיום דיאלוג מתמשך עם אזרחים באמצעות תהליכים פתוחים ושיתופיים ליצירת מדיניות, ושיפור יכולתה של ממשלה לבחור במדיניות ההולמות ביותר מבין מספר אופציות - כל אלה חשובים מאד על מנת לשוב ולחבר בין הממשלות ובין ציבור האזרחים שלהן ולטפח עוד צמיחה כוללת ובת קיימה. מבט לממשלה 2017 מציג הוכחות לרפורמות כאלה בממשל הציבורי.

נמשכת היציבות הפיסקלית, אך רמות החוב עדיין גבוהות וההשקעה הממשלתית פחתה

- בשנת 2015, הגיע הגירעון הפיסקלי הממוצע במדינות OECD ל-2.8% מהתמ"ג (עלייה מ-8.4% בשנת 2009) בעוד המדינות מייצבות את מצבן הכספי הציבורי בעקבות המשבר הכלכלי.
- המאזן המבני השתפר מ-6.3% מהתמ"ג הפוטנציאלי ב-2009 ל-2.4% ב-2015 במדינות OECD, וסימן חזרה למגמות הטווח הארוך.
- במדינות OECD, ב-2015 הגיע החוב הממשלתי ברוטו הממוצע ל-112% מהתמ"ג, כשרמות החוב של אחת עשר מדינות היו שוות לתמ"ג או גבוהות ממנו.
- ההשקעה הממשלתית הממוצעת הייתה 3.2% מהתמ"ג ב-2015, ונעה בין 6.7% בהונגריה ועד 1.5% בישראל. נתון זה מצביע על ירידה ממוצע של 4.1% ב-2009, שנה שבה בוצעו התרחבויות פיסקליות. שליש מההשקעה הציבורית מכוונת לעבר עניינים כלכליים, בעיקר תחבורה, ואחריה הגנה (15.2%).

עלייה נרשמה בהוצאה הציבורית על בריאות ועל הגנה סוציאלית

- בין השנים 2007 - 2015, העלייה הגדולה ביותר בהוצאה הממשלתית נרשמה בהוצאה על הגנה סוציאלית (2.6 לנפש) ובריאות (1.7 לנפש) ברחבי מדינות OECD.
- אם נחשוב על כך ששליש מהוצאות הרכש הציבורי מיועדות לבריאות, הרי ששיפור השקיפות והיעילות של הרכש הציבורי של מוצרי פרמצבטיקה וטכנולוגיה רפואית ומוצרים רפואיים חשוב מאד כדי לספק שירותי בריאות טובים יותר בעלות נמוכה יותר.

מספר המשרות הממשלתיות יציב במוצע, אך יש שינויים חשובים ברמת המדינה

- למרות שמדינות רבות ב-OECD מדווחות על צמצום ניכר במספר משרות בשורות הממשל המרכזי שנובע מאמצעים שנוקטו בעקבות המשבר הכלכלי, הרי שמספר המשרות הממשלתיות כאחוז מסך התעסוקה ברחבי מדינות OECD עלה מעט בין 2007 ו-2015, מ-17.9% ועד 18.1%.
- ממוצע זה מסתיר הבדלים בין המדינות. בבריטניה ובישראל, בשנים 2007 - 2015 נרשמה הירידה הגדולה יותר בתעסוקה הממשלתית כאחוז מסך התעסוקה (יותר מ-2.5 לנפש). לעומת זאת, במהלך אותה תקופה, ברפובליקה הצ'כית, באסטוניה, בהונגריה, בסלובניה, ובספרד נרשמו עליות של 2 לנפש או יותר.
- יתרה מכך, היחס (משרות ממשלתיות לעומת סך התעסוקה) מסתיר שינויים בתעסוקה הציבורית המוחלטת. בין השנים 2014 - 2015 בטורקיה, נרשמה עלייה של 3.9% במספר המשרות הממשלתיות בעוד שבהולנד נרשמה

- ירידה של יותר מ-3.6%. שינויים אלה אינם בולטים לעין ביחס מאחר ששיעורי השינוי בתעסוקה הממשלתית הכללית דומים לשיעורי השינוי בסך התעסוקה.
- בממוצע, מנהלים בדרג D1 (רמה עליונה) מרוויחים 27% יותר ממנהלים בדרג D2, 72% יותר ממנהלי דרג ביניים (D3), יותר מפי שניים ממנהלים בדרג D4, ופי 2.6 מאנשי מקצוע בכירים. עולה מכך שהפרמיה בגין אחריות ניהולית גבוהה משמעותית מזו בגין התמחות טכנית. מזכירות מרוויחות בממוצע רבע משכרם של מנהלים בדרג D1.

לנשים יש ייצוג חסר בעמדות מנהיגות ממשלתיות

- במדינות OECD ב-2017, בממוצע, נשים הן רק 29% מחברי הפרלמנט ו-28% משרי הממשלה.
- באופן דומה, אף כי נשים מייצגות 58% מכוח העבודה הכולל בסקטור הציבורי, הרי שהן מחזיקות רק 32% מתפקידים הבכירים.
- ייצוג שווה של נשים בחיים הציבוריים ובתעסוקה בכל הרמות מרחיב את מאגר הטאלנטים הזמינים לתרום לביצועי הארגון.

כלים ביצועיים ותובנות התנהגותיות משפרים את יעילותו של הסקטור הציבורי ואת האפקטיביות שלו

- כמעט בכל המדינות נהוגות הערכות ביצועים חובה לעובדים במשרות ממשלתיות. חיבור בין הביצועים לתגמולים נשאר אתגר, והשימוש בשכר תלוי ביצועים נותר יציב מאז 2010.
- מדינות OECD משתמשות יותר ויותר בסקרי הוצאות על מנת לשלוט טוב יותר בהוצאות ולשפר את התעדוף. עשרים ושתיים מדינות OECD ערכו סקר הוצאות אחד לפחות בין השנים 2008 - 2016, בהשוואה לחמש בלבד בין השנים 2000 - 2007.
- השימוש בתובנות התנהגותיות מכה שורשים במדינות OECD רבות, בעיקר כדי לשפר את יישום המדיניות. יש פוטנציאל לשימוש בהם בכל מחזור המדיניות, במיוחד לצורך תכנון מדיניות והערכתן.

יוזמות ממשלתיות פתוחות צוברות תאוצה, אך דרושה הערכה רבה יותר.

- מדינות פועלות יותר ויותר למיסוד עקרונות של שקיפות, דיווחיות והשתתפות המאפיינים ממשל פתוח. כמחצית ממדינות (17 OECD מתוך 35 המדינות שלנו) אימצו אסטרטגיה לאומית בנושא ממשל פתוח.
- מרבית מדינות OECD אימצו מדיניות "פתיחות כברירת מחדל" לפיה כל נתוני הממשלה פתוחים אלא אם יש הצדקות לגיטימיות להימנע מכך.
- ואולם, המידה שבה מדינות שונות מקדמות שימוש חוזר בנתונים מחוץ לממשלה (כגון האקאטונים ואירועי יצירה משותפת) ובתוך הממשלה (באמצעות סשנים של הדרכה ומידע) שונה מאד.
- מעטות המדינות שבוחנות אם מיזמי ממשלה פתוחים משיגים את ההשפעות הרצויות על הכלכלה, החברה, פרודוקטיביות הסקטור הציבורי או הדיווחיות.

יש לעשות יותר כדי להשיב את האמון בממשלה ולהבטיח גישה לשירותים

- האמון בממשלה עודנו נמוך מהרמות שנרשמו לפני המשבר. בממוצע במדינות OECD, 42% מהאזרחים דיווחו כי יש להם אמון בממשלה הלאומית שלהם ב-2016, בהשוואה ל-45% לפני 2007.
- עדיין קיים אי-שוויון בגישה, בהיענות ובאיכות השירותים לפי קבוצות אוכלוסייה. בכל מדינות OECD, אנשים בעלי הכנסות נמוכות מדווחים על יותר צרכים רפואיים שלא קיבלו מענה מאשר אנשים בעלי הכנסות גבוהות. באופן דומה, בהשוואה לתלמידים אמידים יותר, לתלמידים הנמנים על שכבות סוציו-כלכליות חלשות סיכוי גדול פי שלושה לא להשיג רמת מיומנות בסיסית במדעים.
- ממשלות צריכות גם למנוע את הופעתן של צורות חדשות של "החרגה-אלקטרונית". בעוד שחלק הולך וגדל מהאזרחים משתמש בערוצים דיגיטליים לאינטראקציה עם הממשלה, קיימים פערים עיקשים ברמת התפיסה לפי רמת השכלה, אזור מגורים וגיל.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2017-en